

Juridikavdelningen
Hanna Johansson

Serienummer PRS 2018:2

Beräkning enligt EU-regler av garantipension till ålderspension för personer födda år 1938 eller senare och av garantipension till omställningspension – vid bosättning i Sverige

Pensionsmyndighetens ställningstagande

Garantipension till ålderspension för personer födda år 1938 eller senare och garantipension till omställningspension (garantipension), för dem som omfattas av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 (förordning 1408/71) eller europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 (förordning 883/2004), ska beräknas helt i enlighet med nationella författningsbestämmelser men med beaktande av artikel 50 i förordning 1408/71 och artikel 58 i förordning 883/2004 för dem som är bosatta i Sverige.

Det innebär att beräkningen ska ske med hänsyn till sammanlagd försäkringstid inom EU/EES området och Schweiz (EU/EES). För dem som trots sammanläggningen inte uppnår 40 års försäkringstid ska samtliga prisbasbeloppsanknutna belopp avkortas i enlighet med 67 kap. 25 § och 81 kap. 12 § socialförsäkringsbalken (SFB). Vidare ska alla utländska pensioner som enligt 67 kap. 15–17 §§ eller 81 kap. 9 § SFB ska ingå i beräkningsunderlaget för garantipension, göra det.

Bakgrund

Vid tillämpning av rådets förordning 1408/71 och förordning 883/2004 har garantipensionen, av Försäkringskassan och sedermera Pensionsmyndigheten, bedömts vara en sådan förmån som ska så kallat pro rata beräknas. Det har också bedömts att förordningarna inneburit att förmån av samma slag från EU/EES inte ska ingå i beräkningsunderlaget. Genom Försäkringskassans rättsliga ställningstagande 2007:2 bedömdes att utländsk försäkringstid skulle tillskrivas ett värde som motsvarar det genomsnittliga värdet av det nationella beräkningsunderlaget. Detta beräkningssätt leder till att garantipensionen blir densamma som vid beräkning med hänsyn till endast försäkringstid i Sverige och till nationella författningsbestämmelser.

I dom från EU-domstolen den 7 december 2017 (mål nr C-189/16) och i dom från Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) den 14 juni 2018 (mål nr 4078-14) har bedömningen gjorts att garantipension för dem som omfattas av förordning 1408/71 inte ska beräknas på det sätt som Pensionsmyndigheten hittills har använt sig av. För att efterleva domarna har Pensionsmyndigheten utrett vad de innebär för hur garantipensionen ska beräknas.

Domarna avser garantipension till ålderspension för personer födda år 1938 eller senare. Enligt Pensionsmyndighetens rättsliga ställningstagande PRS 2018:1 anses dock att domen från EU-domstolen har betydelse även för garantipension till omställningspension. Detta rättsliga ställningstagande omfattar därför garantipension till ålderspension för dem födda år 1938 eller senare och garantipension till omställningspension.

2018-06-27

Skälen för ställningstagandet

Det framgår av domen från EU-domstolen att garantipension ska bedömas som en minimiförmån enligt artikel 50 i förordning 1408/71 samt med beaktande av nationella författningsbestämmelser, när det finns försäkringstid från ett annat EU/EES-land. EU-domstolens dom innebär vidare att en tillämpning av förordningens bestämmelser om pro rata inte ska ske och att den nationella beräkningen ska utföras med beaktande av faktiska utländska pensionsinkomster.

EU-domstolen skriver i sin prövning av tolkningsfrågorna att 67 kap. 25 § SFB och Försäkringskassans rättsliga ställningstagande 2007:2 inte ska tillämpas. I beslutet sammanfattas det som "[---] nationella bestämmelser, såsom de som är aktuella i det nationella målet, angående pro rata-beräkningen". EU-domstolen uttrycker inga invändningar mot att garantipensionen beräknas med hänsyn till kvoten mellan försäkringstiden och talet 40. Lydelsen av artikel 50 i förordning 1408/71 förutsätter närmast att det sker någon form av beräkning med hänsyn till försäkringstid. Pensionsmyndigheten uppfattar det så att EU-domen enbart ställer upp hinder mot att det sker en pro rata-beräkning av beräkningsunderlaget, dvs. den beräkningsmetod som Pensionsmyndigheten hittills har tillämpat beträffande det teoretiska beräkningsunderlaget enligt artikel 46.2 i förordning 1408/71. Alternativen till denna bedömning skulle vara att antingen alltid beräkna garantipension för dem som omfattas av EU-reglerna som om de har 40 års försäkringstid eller att först beräkna ett garantipensionsbelopp helt utan 40-delsavkortning och därefter göra en avkortning först på det framräknade beloppet. Det skulle innebära att garantipensionen skulle beräknas mer fördelaktigt för dem som har mindre än 40 års försäkringstid, och omfattas av EU-reglerna, än för dem i motsvarande situation som inte omfattas av EU-reglerna. En sådan effekt skulle, enligt Pensionsmyndighetens bedömning, inte överensstämja med vad som uttrycks i EU-domstolens dom och gå långt utöver EU-reglernas syften att samordna socialförsäkringssystemen inom EU och att främja den fria rörligheten.

I domen från HFD meddelas att det av domen från EU-domstolen följer att garantipensionen ska beräknas enligt svenska regler med beaktande av artikel 50 i förordning 1408/71. HFD hänvisar särskilt till vad som gäller för försäkringstid vid tillämpning av 67 kap. 25 § SFB och att bestämmelsen stadgar att prisbasbeloppsanknutna nivåer ska avkortas. Det är Pensionsmyndighetens bedömning att det innebär att 67 kap. 25 § SFB ska tillämpas i enlighet med sin lydelse men med hänsyn till den sammanlagda försäkringstiden inom EU/EES.

Detta rättsliga ställningstagande har beslutats av ställföreträdande avdelningschef för juridikavdelningen Martina Irving efter föredragning av jurist Hanna Johansson.

Beslutet har föregåtts av beredning med utvecklingsavdelningen och produktionsavdelningen.

Martina Irving